

GUTTA GAMBA, zie GAMBOGIA.

HÆMATITES Lapis. [L. E.] Bloedsteen.

Dit is een fraai Yzer-Erts ongemeen hard, van een donker roode, of geelagtige kleur.

Deeze wordt gevonden of te gelyk met andere Yzer-Ertsen, of in onderscheidene meynen alleen. Ten aanzien van deszelven geneeskundige kragten, begrypen wy, dat zy niet verschillen van die, welken door proeven bekend zyn van roest en de gemeene saffraanen van yzer, onaangezien de groote gedachte, welke menigen, zelfs van de laater Geneesheeren, daar van hebben staande gehouden; als dat hy zweeren der longe geneest, welke *Geoffroy* zegt, dat de *Hematites* opdroogt en heelt.

HALICACABUM, zie ALKEKINGI.

HEDERÆ ARBOREÆ folia, Baccæ, & Gummi, seu Resina: Hederæ communis majoris Raii. Boomveil; de Bladeren, beziën en hars, genaamd Veil-Gom, *Gummi Hederæ.* [E.]

Dit is een klimmende heesteragtige plant, die doorgaands tegen de stammen der boomen, of oude muuren opgroeit.

De Bladeren worden zeer zelden ingegeeven; alhoewel ze aangepreezen worden (in de *Ephem. Natur. Curios. Vol. II. Obs. 120.*) tegen de Teering (*p*) der kinderen: derzelver smaak is walgend, scherp, en bitter. Men heeft ze somtyds gebruikt, om wateragtige zweeren (*q*) op te droogen en te heelen; en insgelyks, om ontlastingen open te houden. De Beziën werden by de Ouden gehouden eene purgeer, en braaking verwekkende hoedanigheid (*r*) te hebben: latere Schryvers hebben deszelven aangepreezen, in kleine giften, als zweet- en verdryvende middelen (*s*); en de Heer *Boyle* bericht ons, dat het poeder van deszelven, in de Pest van *Londen*, met wyn-Azyn ingegeeven, van goed gevolg was, als

een zweetmiddel (*t*). Doch het is waarschylyk dat de kragt van 't saamenmengsel meer aan den Azyn, dan aan het poeder moet worden toegegeschreven. De Hars werdt, by de Ouden, (indien hunl. *δάκτυλον τῆς νισσῆς* het zelfde was met ons *Gummi hederæ*) in den rang der middelen, die 't haar wechneemen (*v*) geplaatst; uit deezen rang, waar op zy zeker geen aanspraak heeft, is zy federd overgebracht tot dien van de Wondhechters (*x*), waar toe zy mede niet veel recht heeft.

HEDERÆ TERRESTRIS folia: Hederæ terrestris vulgaris. C. B. Aard-veil; de bladeren 'er van. [E.]

Aardveil is een laage plant, die gemeen is in heggen en op scaduwtige plaatsen. Zy heeft een speceryagtigen, hoewel niet zeer aangenaamen reuk; en een levendigen, bitteragtigen, heeten smaak. Dit kruid is een nuttig, versterkend (*y*), openend (*z*), en afvagd (*a*) middel; en hierom staat het aangepreezen tegen slapheid (*b*), zwakheid (*c*), en verstoppingen der ingewanden (*d*): Sommigen hebben 'er groote gedachten van gehad, om zweeren der inwendige deelen, zelfs der longen, te zuiveren en te heelen; en om het bloed te zuiveren. Het is gebruikelijk de gedroogde bladeren op mout-vogten te trekken; eene handelwyze, die niet aan te pryzen is, alhoewel het zyne kragten gereedelyk mededeelt, en helpt om deszelven klaar te doen bezinken: want 'er is naauwlyks een kruid, welk dit beeter doet, dan Aard-veil.

HELENIIUM, zie ENULA CAMPANA.

HELLEBORI ALBI radix: Hellebori albi, flore subviridi. C. B. Wit Nieskruid; de Wortel 'er van. [L.]

Deeze plant groeit van zelfs in *Zwitserland*, en de bergagtige deelen van *Duitschland*. De Wortel heeft een walgenden, bitteragtigen scherpen smaak, die den mond en de keel als in vlamme zet: als hy, versich zynde, gewond

(p) *Atropia.* (q) *Ulcera ichorosa.* (r) *Kis purgans, & emetica.* (s) *Diaphoretica & alexipharmaca.*
(t) *Sudorificum.* (v) *Depilatoria.* (x) *Glutinatoses vulnerum.* (y) *Corroborans.* (z) *Aperiens.* (a) *Detergens.*
(b) *Laxitas.* (c) *Debilitas.* (d) *Obstruētia viscerum.*

wond word, geeft hy een zeer fcherp fap uit, welk in eene wonde onder het bloed vermengd gezegd word, zeer gevaarlyk te zyn; het poeder van den gedroogden wortel op eenen uitgang gelegd, veroorzaakt geweldige zuivering: in den neus opgefnoeven is het een fterk en niet altoos veilig niesmiddel (e). Deeze Wortel, inwendig gebruikt, werkt met het uiterfte geweld, als een braakmiddel (f), en men heeft waargenomen, dat hy, zelfs in eene kleine gifte ingegeven, ftuipen en andere fchrikelyke ongemakken veroorzaakt.

De Ouden gebruikten hem fomtyds in zeer hardnekkige gevallen, en maakten denzelven altoos tot hunne laafte toevlugt. Doch de nieuwe Beoeffenaars der Geneeskunft fchynen dezelve inwendig gebruik byna geheel en al verworpen te hebben; alhoewel ik onderrecht ben, dat sommigen het onlangs gewaagd hebben, een zoo ruime gifte in te geeven, als van een fcrupel, in gevallen van onzinnigheid (g); en dat ze goede uitwerkingen daar van gezien hebben, na dat de fterkte bereidingen van Spiessglas (b) te vergeefs waren gebruikt geweest. Een Aftreksel (i) en Honich van denzelven worden in de Winkels gehouden [L.]

HELLEBORI NIGRI radix: *Hellebori nigri flore roseo* C. B. Zwart Nieskruid; de Wortels 'er van [L. E.]

Deeze plant groeit in 't wilde op de bergagtige deelen van *Zwitferland*, *Oostenryk*, en *Steyermark*: de vroegheid haarer bloemen heeft haar eene plaats in onze tuinen verworven; want zy verfchynen fomtyds reeds in December.

In sommige gedeelten van *Duitschland* heeft men eene foorte van zwarten Nieswortel gebruikt, welke niet zelden geweldige en fomtyds doodelyke uitwerkingen hadt: en tegen deezen heeft het COLLEGIE van *Wirtemberg* byzonderlyk gewaarfchuwd, zonder echter eenige kenmerken op te geeven, waar door men hem mogt onderkennen, of zelfs den rechter naam der plante naauwkeurig te mel-

den. Het fchynt de finkende zwarte Nieswortel van C. B. te weezen, die in *Engeland*, waar hy in 't wilde groeit, *Setterword* *Settleword*, of *basterd hellebore*, dat is *basterd Nieskruid*, genoemd wordt: de wortels van dit kruid kunnen daar aan, van die der *winkel foorte*, onderscheiden worden, dat ze zoo zwart niet zyn. De wortels van de vergiftige *Wolfswortel* (k) gelyken in 't uiterlyk aanzien wel naar den zwarten Nieswortel; en in de *Verfaamlingen* van *Breslaw* vindt men eenige voorbeelden van doodelyke uitwerkingen, door den eerften voor den laaften te neemen, veroorzaakt: ook deezen kunnen gelukkig door derzelve kleur onderkend worden; dewyl de wortel van het *Aconitum* veel ligter van kleur is, dan de bleekfte zelfs der zwarte Nieswortels.

De FACULTEIT van *Parys* heeft de *Winkels*, in zekere maate, van het voorrecht van dit kenmerk beroofd, door het gebruik van een der bleekfte Nieswortels, (die groene bloemen draagt, en in *Engeland* in 't wilde groeit, daar ze van de *Boeren* *pegroot* genoemd wordt) toe te laaten: maar het COLLEGIE van *Londen* heeft de zwartfte van alle de wortels van deezen rang voorgefchreven. Hier door zyn de twee fchadelyke Wortels, welken de koper het ligfte voor deezen zoude kunnen neemen, onderkenbaar door derzelve kleur; doch zy hebben geen ander uitwendig teeken, waar door ze met zekerheid kunnen gekend worden; weshalven op deeze omftandigheid inzonderheid dient gelet, en geene andere gekoozen te worden dan de donkerft zwarte, maar alle de bleeker wortels verworpen.

De fmaak van Nieswortel is fcherp en bitter. Zyne fcherpheid, gelyk *Dr. Grew* aanmerkt, wordt eerst gevoeld op het tipje van de tonge, en dan fpreidt ze zich onmiddelyk uit tot het midden, zonder op het tuffchen gedeelte veel befpeurd te worden: als men hem verder eenige minuten kaauwt, fchynt de tong verdoofd te weezen, en aangedaan met eene lamagtige gevoelloosheid, als of ze door het eeten van iets,

(e) *Sternuastorium*. (f) *Emeticum*. (g) *Cafus maniacales*. (b) *Præparaciones antimoniales*. (i) *Tinctura*. (k) *Aconitum*.

iets, dat al te heet is, verbrand was: de vezelen zyn scherper, dan het lichaam van den wortel, waaruit ze groeijen. Zwarte Nieswortel van vyftien greinen tot een half drachma ingenomen is een sterk buikzuiverend middel (l); en als zodanig is hy vermaard geweest, om onzinnigheid, en andere ziekten te geneezen, die voortkomen uit het geene de Ouden zwarte Gal (m) noemden: in welke gevallen de geneesmiddelen van deezen aart, buiten twyfel, somtyds van dienst zyn; alhoewel ze geenszins een foortelyke kragt hebben.

Nogthans schynt onze zwarte Nieswortel zoo geweldig niet te werken, als die der Ouden: waarom sommigen gedacht hebben, dat het eene verschillende plant was: en inderdaad de beschryvingen, welke de Ouden ons van hunnen Nieswortel hebben nagelaaten, komen niet overeen met eenige soorte, die by de laater Kruidkundigen gewoonlyk in aanmerking komt. Eene andere soorte is 'er in de Oostersche landen ontdekt, welke *Tournefort* onderscheidt door den naam van *Helleborus niger Orientalis*, *amplissimo folio*, *caule praeco*, *flore purpurascete*, en hy onderstelt, dat het de rechte Nieswortel der Ouden zy; om dat hy in overvloed omtrent den berg *Olympus* groeit en op het eiland *Anticyra*, dat van ouds vermaard was wegens het voortbrengen van deeze drogery tegen de onzinnigheid: en hy verhaalt, dat een scrupel van deeze soorte, in eene gifte ingegeven; stuiptrekkingen veroorzaakt.

Onze Nieswortel wordt thans voornaame-lyk aangemerkt, als een veranderend (n) middel, en in dat opzigt menigmaal gebruikt, in kleine giften, om lymige vogten te verdunnen, de pis en de ontlasting van dezelve te bevorderen, en veronderde verstoppingen in de afgelegener klieren te openen: dikwyls wordt hy een zeer kragtig middel bevonden, om de maandstonden te bevorderen (o) in bloedryke gestellen (p), waar staal vrugteloos of niet gevoeglyk is. Een Uittreksel met water, van deezen wortel gemaakt, is een van de zagtste,

en om te purgeeren een van de kragtigste bereidingen van denzelfen; deeze werkt genoegzaam, en zonder die prikkeling te veroorzaken, waar van de zuivere hars doorgaands verzeld is. Een Aftreksel (q), met proefgeest getrokken, bevat alle de kragt van den Nieswortel, en schynt een van de beste bereidingen van den zelfen, als het tot een veranderend middel (r) gebruikt wordt: en dit Aftreksel benevens een Uittreksel (s) wordt in de winkels gehouden. Het COLLEGIE van *Edinburg* maakt deezen wortel tot een innengsel in het buikzuiverend Aftreksel voor 't hoofd (t), en in het saamgesteld Aftreksel van *Jalappe*; en deszelfs Uittreksel in de buikzuiverende openende pillen (v) de *Gamboge* pillen, de laxeerende pillen met *Kwiksilver* (x) en de *Rudius* pillen, of het saamgesteld buikzuiverend Uittreksel.

HELXINE, zie PARIETARIA.

HEPATICÆ NOBILIS folia: *Ranunculi tridentati verni*, flore simplici caeruleo *Tourn.* Edel Leverkruid; de bladeren 'er van. [E.]

Deeze plant heeft, om de vroegheid en schoonheid haarer bloemen, eene plaats in onze tuinen. Het is een verkoelend en zagtelyk saamentrekkend kruid; en hierom als een versterkend middel (y), in eenen zwakken staat der vezelen, aangepreezen.

HEPATICÆ TERRESTRIS, zie LICHEN.

HERBÆ PARIS folia & fructus: *Solani quadrifolii bacciferi* C. B. Wolfs beziën, vierbladerige Nachtschade; de bladeren en vrugt 'er van.

Dit is een laage plant, die in 't wilde in schaduwtige bosschen groeit. Men zegt, maar op geenen goeden grond, dat het een verdryvend middel is (z): *Gesner* verhaalt, dat deszelfs sap wel gevogelte gedood heeft: en

(l) Catharticum. (m) Atra bilis. (n) Alteraticum. (o) Emmenagogicum. (p) Habitus plethorici. (q) Tinctura. (r) Alteraticum. (s) Extractum. (t) Tinctura purgans cephalica. (x) Pilula laxantes mercuriales. (y) Corroboraans. (z) Alexipharicum.

en inderdaad komen deszelfs reuk en smaak met die van de verdoovende kruiden (a) overeen.

HERMODACTYLUS. *Hermodaktiis*; een wortel, die uit *Turkyen* gebragt wordt; Hy heeft de gedaante van een plat gemaakt hart, een witte kleur, is vast en niet gemakelyk te vergruizen of te snyden; van eenen lymagtigen zoeten smaak, met een weinig scherpheid.

De Hermodaktiis waren by de Ouden in hooge achting, als buikzuiverende middelen; maar die wy thans in de winkels ontmoeten hebben zeer weinig buikzuiverende kragt; en *Neumann*, verklaart nooit bevonden te hebben, dat ze eenige uitwerking in 't geheel doen.

HERNIARIÆ folia: *Polygoni minoris si- ve millegranæ majoris glabræ* C. B. Duizendkoorn, Duizend-grein; de bladeren 'er van.

Dit is een laag kruid, dat in zanderige en keizelige gronden in 't wilde groeit. Het is een zeer zagt saamentrekkend middel, en kan in eenigen graad dienstig zyn, in ziekten, die uit een zwakken en slappen staat der Ingewanden voortkomen: de kragt van welke het meest beroemd is geweest, is die van breuken te kunnen geneezen; doch daar op heeft het weinig recht.

HIPPOGLOSSI folia: *Rusci angustifolii, fructu folio innascente* *Tourn.* Tongenblad, Keelkruid; de bladeren 'er van.

Dit kruid ontmoet men alleen in de tuinen, waar de planten om de fraaiheid gekweekt worden: By de geneeskundige Schryvers heeft men 'er weinig werk van gemaakt; hoewel het in onze Apotheeken tot de laatste verbetering toe behouden is.

HIPPOSELINI, seu smyrnii, folia, radix, semen Hippo selini Theophrasti, vel smyrnii Dioscoridis C. B. Lavas; de bladeren, wortel, en zaaden [E.].

Dit is een kroontjes draagende plant, van de anderen van dien rang daarin verschillende, dat ze een groot dik, zwart zaad draagt: zy groeit aan den Zee kant, op de rotfen. In geneeskundige hoedanigheden komt ze met pierfelie (b) overeen, uitgenomen dat de Lavas wat sterker is.

HIRUNDINARIA, zie VINCETOXICUM.

HORDEI semen: *Hordei distichi, quod spica binas ordines habeat* *Plinio.* C. B. Gemeene Garst [L. E.]

HORDEUM GALLICUM *si- ve* **MUNDATUM.** Fransche Garst, of de gemeene Garst van den bast gezuiverd.

HORDEUM PERLATUM dictum [L.] Paerl-Garst; in *Duitschland* en *Holland* bereid, door den bast 'er af te pellen tot ronde korls, die paerl-wit zyn.

Garst is, in haare verscheiden staaten, verkoelender, zoo lymig en zoo voedend niet als Tarw en Haver: by de Ouden waren de Afkookfels derzelve het voornaamste voedsel en geneesmiddel, in scherpe ziekten. Het **COLLEGIE** van *Londen* schryft een Afkookfel van Paerl-Garst voor, en beide **COLLEGIEN**, zoo wel dat van *Edinburgh*, als dat van *Londen*, maaken de gemeene Garst tot een inmengsel in het borst-Afkookfel (c).

HORMINI SATIVI, seu sclarea folia, semen: *Hormini sclarea dicti* C. B. Tuin-scharley; de bladeren en het zaad, [E.]

Deezen hebben eenen heeten, bitteragtigen prikkelenden smaak, en een sterken, niet zeer aangenaamen reuk: op het gevoel ontdekt men in de bladeren eene groote menigte van eene lymige of harsagtige stoffe. Zy worden voornaamelyk aangepreezen in den witten vloed (d), en andere vrouwelyke zwakheden, in ongemakken van de Baarmoeder (e), en in winderige kolieken. (f)

HY.

(a) *Herbæ narcoticæ.* (b) *Apium.* (c) *Decoctio pectoralis.* (d) *Fluor albus.* (e) *Morbi hysterici.* (f) *Cæcica flatulentes.*

HYBERNICUS LAPIS: *Fegula vel ardesia Hybernica.* [E.] Iersche Ley.

Dit is een zwartagtige delfsteen, die uit Ierland gebragt wordt. Deeze schynt te bestaan uit eene kleiagtige of bolus aarde, een weinig bezwangerd met zwavel en yzer; en men mag 'er van onderstellen, dat hy de krachten der andere yzeragtige delfstoffen (g) in eenen laagen trap bezit.

HYDRARGYRUS, zie ARGENTUM VIVUM.

HYDROLAPATHUM, zie LAPATHUM.

HYOSCYAMI folia: *Hyoscyami albi majoris vel tertii Dioscoridis, & quarti Plinii.* C. B. Het witte Bilzenkruid; de bladeren 'er van. [E.]

Dit wordt alleen in de Kruidtuinen gevonden.

HYOSCYAMI NIGRI folia: *Hyoscyami vulgaris vel nigri.* C. B. Het gemeene wilde of zwarte Bilzenkruid; de bladeren 'er van.

Deeze planten worden aangepreezen tot verscheidene uitwendige gebruiken, en by sommigen ook inwendig tegen Roodelopen (b), en Bloedvloeijingen (i): doch 'er zyn zoo veele voorbeelden van derzelve schadelijke uitwerkingen, dat de gemeene praktyk dezelve niet met het grootste recht verworpen heeft. Zy zyn sterke en geweldig verdoovende (k) middelen, ontstellen de zinnen heel zeer, en veroorzaken ylhoofdigheden en zinneloosheden, die of doodelyk, of van langen duur zyn. Haller verhaalt ons van iemand, die van alle de vergiften van den Kruidtuin at, de Wolfswortel, of Monnikskap (l), Hondsgas, of hondendood (m), Dulle beziën, of groote Nagtschade (n), zonder eenig nadeel; doch werdt van deezen overmeesterd; dat, na deszelfs gemeene uitwerkingen, als een ver-

doovend middel verzwakt te hebben, 'er eene lammigheid van zyn eene been overbleef; en dat *Boerhaave*, alleen door 't maaken van eene pleister van deeze plante, zyne zinnen ontfeld hadt. Ook zyn 'er nog andere voorbeelden, schoon niet van zulk onweerspreekelyk gezag, van het Bilzenkruid, dat het verdoovend is; alhoewel 'er niets van in 't lichaam gekomen was.

HYPERICI folia, flores, semen: *Hyperici vulgaris.* C. B. St. Janskruid; de bladeren, bloemen [L. E.], en 't Zaad. [E.]

Deeze plant groeit in 't wilde, in de bosschen, en op onbebouwde plaatsen door geheel Engeland. Derzelve smaak is wrang en bitteragtig; de reuk onaangenaam. Het St. Janskruid is lang beroemd geweest, als een versterkend (o), pisdryvend (p), en wondheeland (q) middel; doch voornaamelyk in ziekten van de Baarmoeder (r), en zinneloosheid (s): in deeze laatste heeft men het voor zoo kragtig gehouden, dat het daar van daan den naam van *fuga Daemonum*, de vlugt der Duivelen gekreegen heeft. Het is merkwaardig, dat de bloeiende toppen uitgeperste Olien (t) met eene roode kleur verwen (het welk zeer weinig groeiende zelfstandigheden zullen doen) en deelt eene bloedroode aan verbeterden Geest van wyn mede. De Olie, die 'er mede geleverd is wordt in de Winkels gehouden. [L.]

HYPOCISTIDIS SUCCUS inspissatus: *Hypocistidis sub cisto.* C. B. Het sap van Cistus wortel. [L. E.]

De *Hypocistis* is een vleeschagtig voortbrengsel, dat in de warmer luchtstreeken groeit, uit de wortels van verscheidene soorten van *Cistus*. Deszelfs verdikte sap is een saamentrekkend middel, gelyk dat van *Acacia*, doch wat sterker. Thans wordt 'er weinig ander gebruik van gemaakt, dan als een innengsel in sommigen der oude saamenmengsels; te weeten

(g) *Mineralia ferruginosa.* (b) *Dysenteria.* (i) *Hamorrhagines.* (k) *Narcotica.* (l) *Napillus.* (m) *Apo-cynum.* (n) *Bella dona.* (o) *Corroborans.* (p) *Diureticus.* (q) *Vulnerarium.* (r) *Morbihysterici.* (s) *Magniaci.* (t) *Oleum expressum.*

ten de Mithridaat, Theriaca, en het saamen-
gestelde poeder van amber (v) [L.].

HYSSOPI folia: *Hyssopi officinarum, caerulea sive spicata* C. B. Ysop: de bladeren er van [L. E.].

De bladeren van Ysop hebben eenen spece-
ryagtigen reuk, en eenen heeten prikkelenden
smaak. Behalven de algemeene krachten der
Speceryen, worden ze aangepreezen in vogti-
ge Amborsligheden (x), hoesten, en andere
borst- en long-ziekten; en gezegd de ontlasting
van de borst (y) zeer te bevorderen. Een
enkel water wordt van dezelve bereid in de
Edinburgsche Apothek.

JACOBÆÆ folia: *Jacobææ vulgaris laci-
niata* C. B. St. Jacobskruid; de bladeren 'er
van.

Deeze plant met gekerfde bladeren groeit in
't wilde aan de kanten der wegen en op onbe-
bouwde plaatsen. Derzelve smaak is wrang,
bitter, prikkelend, en zeer onaangenaam: by
Simon Pauli staat zy zeer gepreezen tegen
Roodeloopen (z); doch haare walgende smaak
is oorzaak geweest, dat ze niet in de praktyk
gekomen is.

JALAPIUM [L. E.] Jalappe.

Jalappe is de wortel van een Amerikaansch
kruid, zynde een soort van zagte-winde, of
Klokjes-winde (a); welke in dunne dwarse
Schijfjes, uit *Xalappa*, eene provincie van
Nieuw Spanje tot ons wordt overgebracht.
Men moet zodanige stukken van dezelve ver-
kiezen, die zeer vast, hard, zwaar, donker
van kleur zyn, en de meeste zwarte rond-
gaande streepen hebben. Men zegt dat 'er
wel schyven van de wortels van wilden wyn-
gaard (b) onder die van *Jalappe* vermengd
worden: doch deezen kunnen ligtelyk onder-
scheiden worden door derzelve witter kleur,
en losser weeffel. Deeze wortel heeft geenen
reuk en zeer weinig smaak op de tong; doch
als hy doorgelikt wordt doet hy de keel aan

met een gevoel van hitte; en veroorzaakt eene
overvloedige ontlasting van speeksel.

Jalappe, in zelfstandigheid ingenomen, tot
de gifte van omtrent een half drachma (meer
of min naar de omstandigheden van den Ly-
der) in bloedryke, of koude slymerige gestel-
len (c), is bevonden een kragtig, en door-
gaands veilig buikzuiverend middel te zyn,
dat zagteylyk werkende, zelden walging of
krimpingen veroorzaakt; welken anders maar
al te dikwyls met de andere sterke buikzuive-
rende middelen verzeld gaan. In Miltziekten
(d), en heete galagtige gesteldheden (e) maakt
het sterke krimpingen, als de *Jalappe* goed is;
maar heeft zelden goede uitwerking als een
buikzuivering. Een Uittreksel (f), met wa-
ter gemaakt, purgeert byna altyd, maar wei-
nig; en heeft ter zelve tyd groote uitwerking
door de pis: de wortel, die na deeze bewer-
king overblyft, maakt geweldige krimpingen.
De zuivere Hars, met geest van wyn bereid,
veroorzaakt de geweldigste krimpingen, en an-
dere schrikkellyke toevallen, maar wordt naauw-
lyks in 't geheel buikzuiverende bevonden:
met Suiker of amandelen tot eene amandel-
melk gestampt, of in geest ontbonden en met
Syrroop vermengd, purgeert zy overvloedig in
eene geringe gifte, zonder veele ontsteltenis
van 't lichaam te veroorzaaken: het gedeelte
van de *Jalappe*, dat na de afscheiding van de
Hars overblyft, leevert een Uittreksel aan wa-
ter uit, welk geene uitwerking heeft als een
buikzuiverend middel, maar kragtig op de pis
werkt. Deszelfs Winkelbereidingen zyn een
Uittreksel met water en wyn gemaakt [L. E.],
eene Hars [E.] een enkel Aftreksel (g) [L. E.],
en een saamengesteld Aftreksel, [E.]. En het
Uittreksel is de grondslag van eene soorte van
de buikzuiverende pillen [E.]

Frederik Hoffman waarschuwt byzonderlyk
tegen het geeven van dit geneesmiddel aan kin-
deren, en verzeekert ons, dat het den eerlust
zal verdryven, het lichaam verzwakken, en
mogelyk den dood veroorzaaken. Doch dee-
ze vermaarde Geneesheer was, in dit stuk,
waar-

(v) *Succinum.* (x) *Aëmata humoralia.* (y) *Expectoratio.* (z) *Dysenteria.* (a) *Convulsus.* (b) *Bryonia.*
(c) *Habitus plethorici, & phlegmatici.* (d) *Morbi hypochondriaci.* (e) *Temperamenta biliosa.* (f) *Extractum.*
(g) *Tinctura simplex.*